

A futó ráérősen vette be a kanyart, miközben figyelte, ahogy a kacsák gyülekeznek a gyaloghídnál, ahol egy kislány kenyéret dobált a vízbe. Az ösvény többé-kevésbé a tó körvonalát követte, a fák között kanyarogva. A futó az egyenletes légzésére koncentrált. Még fiatal volt, és tudta, hogy menne neki jobban is, de nem akarta elrontani a kellemes erőfeszítés érzetét ebben az alkonyati fényben, egyenletesen izzadva csapolta le magából az egész napos zajt, a hangokat.

Don DeLillo 35

A FUTÓ

A forgalom éppen mellette haladt el. A kislány kenyérdarabkákat tört le az apja kezében lévő kenyérből, majd átdobta őket a korláton, közben úgy tartva a kezét, mintha egy ötöst mutatna valakinek. A futó könnyedén kelt át a hídon. Két nő haladt harminc yarddal előtte, parkból az utcára vezető ösvényen. Egy galamb gyors járásban tipegett odébb a fűbe, amikor a futó a közelbe ért, és befordult a kanyarba. A napfény a sétány fái között bujkált.

Éppen az ösvény negyedénél járt, a tó nyugati partján, amikor egy autó letért az útról, majd ugratva végig haladt a leejtős pázsiton. Kisebb szél kerekedett, ezért a futó kinyújtóztatta a karjait, kiélvezve, ahogy a levegő befúj a pólója alá. Egy férfi szállt ki az autóból, gyorsan mozgott. A futó elhaladt egy padon ülő idős pár mellett. Éppen egy újság lapjait igazgatták, indulásra készen. A közeli partszakaszon lilásan virágozott a réti fűzény. Arra gondolt, hogy lefut még négy kört, egészen kifáradásig. Eközben zavar támadt a távolban, a jobb vállá fölött, az események magasabb fokozatba kapcsoltak. Futás közben hátrafordult, és látta, amint az idős pár feláll a padról, mit sem sejtve, majd látta az autót a fűvön, szokatlan helyen, és egy nőt, amint egy pokrócon áll és az autó felé bámul, felemelt karokkal, keretezve így az arcát. Előre fordult és elhúzott egy tábla alatt, melyen az állt, hogy a park naplementekor zár, habár nem voltak sem kapuk, vagy egyéb módja annak, hogy kívül tartsák az embereket. Csak átvitt értelemben volt ez zárásnak nevezhető.

Az autó öreg volt és ütött-kopott, a jobb hátsó lökhárítója rozsdamentes rézzel lefestve, és a futó hallotta a kipufogóból feltörő durranásokat, amint elhúzott.

Délről került a tavat, közben figyelte két arra bicikliző fiú arcát, hátha leolvas róluk valamit és megtudja, mi történt. Közöttük futott át, az egyikük fülhallgatójából zene szűrődött ki. A gyaloghídnál meglátta a kislányt és az apukáját. Egy fénysugár csillant meg a vízen. Észrevette, hogy a domboldalon ácsorgó nő most már a másik irányba néz, a sétány irányába, három-négy ember úgyszintén, megint mások csak a kuttyájukkal sétálgattak. Látta az északi sávban elhúzó kocsikat.

Onnan nézve a nő egy alacsony, zömök figurának tűnt, földbe gyökerezve. Segítségért fordult az arra igyekvő emberekhez, szölongatta őket, nem fogta fel, hogy már észrevették a bajt. Az emberek körülállták a pokrócot, a futó pedig kiolvasta a gesztusaiból, hogy nyugtatni próbálják őt. Éles és erős volt a hangja, dadogva beszélt. De azt nem értette, hogy mit mondott.

Egy könnyebb leejtőt követően az ösvény kissé puhábbra és nedvessebbre váltott. Az apuka a domboldal irányába figyelt, közben a tenyerével felfelé kinyújtotta a kezét, a kislánya pedig egy újabb kenyérdarabkát vett ki belőle, majd a korlát felé fordult. Szigorú arcot vágott, míg összpontosított. A futó a híd közelébe ért. Az egyik pokrócnál álló férfi elindult lefelé az ösvényen, kocogva közelítette meg a lépcsőt, ami az utcára vezetett. Kezeit a zsebén tartotta, nehogy kiessen onnan valami. A kislány kérte az apukáját, hogy figyelje, ahogy eldobja a kenyeret.

Tíz lépésnyire a hídtól a futó észrevette, amint egy nő éles szögben éppen felé tart. A turisták jellegzetes fejtartásával, abban reménykedve, hogy esetleg segítségért fordulhat hozzá. Megállt, bár inkább fokozatosan változtatott irányt, hogy szembe fordulhasson a nővel, majd lassan elindult visszafelé az ösvényen, a lábai eközben még mindig futólépésben jártak.

A nő jókedvűen szólította meg.

„Látta, mi történt?”

„Nem. Igazából csak az autót. Úgy két másodpercig.”

„Én láttam a férfit.”

„Mi történt?”

„Éppen indulni készültünk egy barátommal, aki itt lakik az utca túloldalán. Hallottuk, amint az autó áthajt a járdaszegélyen. Még azt is, ahogy a pázsiton landol. Az apuka kiszáll és magával viszi a fiút. Senkinek sem volt ideje reagálni. Beszálltak az autóba és elmentek. Én csak annyit bírtam kinyögni, hogy 'Evelyn'. És ő már ment is a telefonfülkéhez.”

A futó ekkor már egy helyben futott, közelebb ért, középkorú nő volt, önkéntelen mosollyal az arcán.

„Felismerem magát a liftből,” szólt a nő.

„Honnan tudja, hogy az apja volt?”

„Mindenhol ezt hallani, nem? Hogy gyereük születik, mielőtt még készen állnának rá. Nem tudják, mibe kezdenek bele. Egyik probléma jön a másik után. Aztán szétmennek, vagy az apának gondjai támadnak a rendőrséggel. Nem ez van mindig? A férfi munkanélküli és drogozik. Egy nap aztán úgy dönt, hogy szeretne többet lenni a gyerekekkel. Szeretne ő is vigyázni rá. Napokig őrlődik. Majd egyszer csak megjelenik, vitatkoznak és szétveri a lakást. Az anya meg bírósági végzést szerez. Távol kell maradnia a gyerektől.”

Mindketten az emelkedő felé pillantottak, ahol egy nő hevesen gesztikulált a pokrócon állva. Egy másik a kezében tartotta a cuccait, a pulóverét és egy nagyobb vászontáskát. Egy kutya a sirályok után vetette magát az ösvény közelében, mire azok felrepültek, majd újra leszálltak nem messze onnan.

„Nézzé, milyen nehézkesen mozog. Egyre több és több ilyen látni. Fiatal nők. Nem tehetnek róla. Ki vannak téve a körülményeknek. Mióta lakik az épületben?”

„Négy hónapja.”

„Olyan is van, hogy beszélnek, aztán elkezdenek lövöldözni. Az élettársuk. Nem lehet eltiltani egy szülőt következmények nélkül. Még úgysis elég nehéz felnevelni egy gyereket, ha minden adott hozzá.”

„De nem biztos benne, ugye?”

„Láttam mindkettőjüket, és a gyereket is.”

„Mondott valamit a nő?”

„Alkalma sem volt rá. A férfi megragadta a fiút és visszaszállt a kocsiba. Szerintem teljesen megdermedt.”

„Más is volt a kocsiban?”

„Nem. Letette a kisfiút az ülésre és már el is húztak. Mindent láttam. Csak szeretett volna részt venni a gyerekevelésben, és az anya visszautasította.”

A nő kitarzott a véleménye mellett, az arca megrezsent a fényben, a futó pedig emlékezett, hogy egyszer már látta őt a mosószobában, amint ruhákat hajtogatott ugyanezzel az eltökélt tekintettel.

„Rendben, itt van egy nő, borzasztóan sebzett állapotban,” mondta. „De én nem látok élettársat, nem látom a különélést, és nem látom a végzést.”

„Mennyi idős?” – szólt a nő.

„Huszonhárom.”

„Hát akkor maga ezt nem értheti.”

Meglepte a nő hangjának élessége. Ő ezalatt egy helyben futott, ki-zökkenve, csöpögött róla az izzadság. Érezte, ahogy ömlik a forróság a mellkasából. Egy rendőrautó lendült át a járdaszegélyen, és mindenki, aki a pokrócnál állt, abba az irányba fordult, majd figyelt. A nő majdnem összeomlott, mikor a rendőr kiszállt az autóból. Gyakorlott, higgadt járással közelítette meg a csoportot. A nő olyan volt, mintha össze akar esni, elsüllyedni a pokróc mélyére, majd eltűnni. Egyetlen hang tört ki belőle, az elkeseredettsége, a többiek közelebb húzódtak, a simogatva vigasztalták.

A futó kihasználta a pillanatot, hogy véget vessen a beszélgetésnek. Újból körözni kezdett, igyekezett helyre állítani a lépéshosszt és a légzés

ritmusát. Egy tehervonat haladt el a fák mögött, a tó túloldalán, baljósan harsant fel a kürtje. Már túl járt a déli oldal hosszú kanyarján, nyugtalanul érezte magát. Látta a kislányt, ahogy lassan vánszorgott az apja után a széles

38 ösvényen, ami az egyik kijáráshoz vezetett. Majd észrevett egy újabb rendőrautót a fűvön, messze, tőle balra. A csoport kezdett feloszlani. Átkelt a hídon, tekintetével a nőt kereste, akivel beszélt. Kacsák úszkáltak a vízben szétdobált kenyérdarabkák irányába.

Még két kör és befejezi.

Gyorsabban futott, még mindig a tempóján dolgozott. Eközben a rendőrautó elment a nővel. Észrevette, hogy a túloldal már teljesen kiürült és mély árnyékba burkolózott. Megfordult, tisztában volt vele, hogy túlságosan váratlanul vetett véget a beszélgetésnek, még ha a nő akaratosan beszélt is vele. Egy közlekedési bója bukkant fel a sekély vízben. A futó a híd közelébe ért.

Az utolsó lépteivel ráfordult az emelkedőre, fokozatosan lassított le járásig. Egy rendőr támaszkodott a járőr kocsinak, míg az utolsó tanúval beszélgetett, egy férfival, aki háttal állt a futónak. Autók haladtak el mellette, néhányuk már bekapcsolt fényszóróval. A rendőr felnézett a jegyzetfüzetéből, amint a futó a közelbe ért.

„Elnézést, hogy félbeszakítom, uram. Csak kíváncsi vagyok, hogy mit mondott a nő. A férje volt az, vagy egy ismerőse, aki elvitte a gyereket?”

„Maga mit látott?”

„Csak az autót. Kék, festetlen lökhárítóval. Négy ajtós. De nem láttam a rendszámát vagy a jelenetet. Csak egy pillanatra a férfit, amint görnyedten mozgott.”

A rendőr visszatért a jegyzeteihez.

„Nem ismerte,” szökö. „Csak ennyit mondott.”

A másik férfi, a tanú, oldalt fordult, így most hárman egy szoros kört alkottak, és kényelmetlenül közel álltak egymáshoz, a tekintetük nem találkozott. A futó úgy érezte magát, mintha óvatos, tapogatózó ellenfelek közé került volna. Egyetlen biccentés nélkül visszatért az ösvényre. Újból hozzálátott a futáshoz, sietősen, a könyökével tempózott. Egy sirályraj ücsörgött a vízen mozdulatlanul.

A futó a végéhez közeledett. Megállt, mélyen előrehajolt a kezeit csípőre téve. Egy pillanattal később sétálva elindult az ösvényen. A rendőrautók addigra már elmentek, keréknyomok szelték ketté a pázsitot, három kanyargó nyom, melyek vastag, sáros csapásokat hagytak maguk után. Kiment az utcára és átsétált a zebrán a kivilágított üzletsor irányába. Nem lett volna szabad kérdőre vonnia a nőt, akármennyire csökönyösen is ragaszkodott a maga kíméletes verziójához. Csak óvni akarta mindkettőjüket. Melyik a jobb verzió, az, hogy az apa vitte el a saját gyermekét, vagy hogy valaki a semmiből,

a homályból vánszorgott elő? Az épület előtti padoknál kereste a nőt, ahová gyakran ültek ki az emberek meleg nyári éjszakákon. Mindössze próbálta tágabb időrendbe helyezni az eseményeket, magyarázatot találni. Vajon hihe-
tőbb volna egy véletlenszerű forma, egy férfi alakja a képzeleten
túlról? Észrevette a nőt, amint egy somfa alatt ül a bejáratnál jobbra. 39

„Kerestem magát odalent,” szólt a férfi.

„Nem bírom kiverni a fejből.”

„Beszéltem a rendőrrel.”

„Mert amikor láttam, nem igazán tudtam felfogni. Annyira túlzásnak
éreztem. Látni egy gyereket annak a férfinak a karmaiban. Szerintem
ez erőszakosabb, mintha fegyvert fognának valakire. Szegény nő
pedig végignézte. Hogyan készülhetett volna fel erre? Annyira gyen-
gén és furcsán éreztem magam. Láttam, ahogy maga közelít felém, és
arra gondoltam, beszélnem kell valakihez. De tudom, hogy kissé túl-
zásba estem.

„Teljesen ura volt a helyzetnek.”

„Most meg itt ülök, és azon gondolkodom, hogy minden vilá-
gos, ami tényeket illeti. Az autó, a férfi, az anya, a gyerek. Ezek a té-
nyek. De hogyan állnak össze? Mert most, hogy volt egy kis időm
gondolkodni, nem látok magyarázatot. Űr tátong a levegőben. Csak
így tudom felfogni. Esélyem sincs, hogy ma éjjel elaludjak. Túlságosan
borzalmas volt, és felülkerekedett rajtam.”

„A nő azonosította a férfit. Biztos, hogy az apja volt. A részle-
teket is elmondta a rendőrségnek. Magának teljesen igaza volt.”

A nő figyelmesen végigmérte a férfit. A futó váratlanul tuda-
tában lett önmagának, ahogy bűzlik és zihál, oldalról akár egy kétdi-
menziós rajzfilmfigura narancssárga rövidnadrágban, szakadt,
kifakult felsőben, és érezte, ahogy eltávolodik a jelenettől, mintha
csak egy rejtekhelyről figyelné. A nő furcsán fájdalmasan mosolygott. Meg-
simogatta a hátát, majd előrehajolt, hogy kezét fogjanak. Elköszöntenek egy-
mástól.

Belépett a lépcsőházba. A futás emléke morajlott a testében. Kime-
rültségtől és szomjúságtól elködösülve várakozott. A lift megérkezett és ki-
nyíltak az ajtók. Egyedül hajtott felfelé az épület szívéén át.

(Fordította: Makai Máté)